

Yttrande remiss (dnr U2020/05545)

Innovation som drivkraft- från forskning till nytta SOU 2020:59

Sammanfattning

LTU Holding har ombetts svara på remiss av betänkande Innovation som drivkraft- från forskning till nytta (SOU 2020:59).

LTU Holding anser att utredningen i helhet är viktig och att det är angeläget att systemet för akademiska innovationsmiljöer ytterligare stärks och samordnas. LTU Holding anser att det är viktigt att ytterligare statliga medel tillförs systemet för att det på sikt ska finnas en varaktig kompetens och ett varaktigt stöd i frågor som rör nyttiggörande och innovation. Det är viktigt för Sveriges tillväxt och attraktivitet.

Inom det svenska lärosätesanknutna innovationssystemet skapas dagligen idéer med potential att utvecklas till framtidens tillväxtbolag. Detta sker över hela landet. Utvecklingen sker i nära dialog med såväl lokala som nationella marknadsaktörer. En interaktion som utvecklar lokala och regionala färdigheter att ta hand om forskares och studenters innovationer. En av de stora utmaningarna är nu att ge även lärosätena utanför storstadsregionerna tillgång till kapacitetsbyggande kompetens på ett likvärdigt sätt.

LTU Holding anser att det är viktigt att alla lärosäten ska ges förutsättningar att lokalt stödja sina forskare och studenter genom sina innovationskontor och holdingbolag eftersom det lokala engagemanget är helt avgörande för att Sverige ska utvecklas. Vi menar vidare att ett fungerande innovationssystem bör tillföras riktade drifts- och investeringsmedel utifrån de mål som ska uppnås. Vi anser också att man kan samla dessa nya medel i ett gemensamt bolag, i utredningen benämnt ”finansieringsbolaget”, vilket ska ha en uttalad ambition att likvärdigt hantera kommersialiserbara kunskapsstillgångar från alla kunskapsområden, forskningsfält och lärosäten.

Ökad medelstildelning medför ökade krav på tydlighet i vision och ambition, men även på styrning och uppföljning. Ett bolag som utvecklas gemensamt mellan stat och det svenska lärosätesanknutna innovationssystemet har förutsättningar att möta dessa krav och att vara en gemensam plattform för dialog samt delning av kunskaper och kompetenser.

Synpunkter uppdelat på utredningens förslag

LTU Holding har följande synpunkter på förslagen i betänkandet.

Avsnitt 6

Förslag 6.1.1

Utredningens förslag: *I högskolornas uppgift ska det ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat och andra kunskaper tillkomna vid högskolan kommer till nytta.*

Det ska förtydligas att också konstnärlig forskning omfattas i högskolors uppgift att verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.

LTU Holding instämmer i utredningens förslag och hänvisar i övrigt till förvaltande lärosäte Luleå tekniska universitet (LTU) och deras yttrande.

Förslag 6.1.2

Utredningens förslag: *Högskolornas uppgift att verka för att forskningsresultat och andra kunskaper tillkomna vid högskolan kommer till nytta innefattar såväl kommersiellt som icke-kommersiellt nyttiggörande. Möjligheten till ett framtida nyttiggörande av resultat ska beaktas redan när forskning och utbildning vid högskolan organiseras.*

LTU Holding instämmer i förslaget eftersom nyttiggörande är både kommersiellt och icke-kommersiellt. För LTU Holdings del är det dock viktigt att icke-kommersiellt nyttiggörande definieras tydligare eftersom det kan påverka holdingbolagets verksamhet.

Förslag 6.2

Utredningens förslag:

Högskolornas styrelse ska besluta

- 1. om de närmare formerna för nyttiggörandearbetet, och*
- 2. om övergripande frågor rörande av högskolan förvaltad holdingbolag, såsom ägardirektiv, uppdragsmål, uppföljning av verksamheten och nominering av ledamöter i bolagets styrelse.*

LTU Holding instämmer i förslaget. Det är bra att högskolestyrelserna involveras mer i nyttiggörandearbetet och att beslut som rör holdingbolaget beslutas av universitetsstyrelsen. Det ger en legitimitet för holdingbolaget och dess styrelse, i arbetet kring samverkan och innovation.

Förslag 6.2.1

Utredningens förslag: *Det ska till högskoleförordningen lyftas upp ett antal grundläggande principer för styrningen av holdingbolagen som i dag framgår av regeringens Riktlinjer för statliga universitets och högskolors förvaltning av holdingbolag*

Således förslås det tydliggöras att ett holdingbolag vid högskolor ska bidra till ett nyttiggörande av forskningsresultat och andra kunskaper tillkomna vid högskolan på affärsmässig grund, samt att högskolan inte får överlåta aktier i, besluta om frivillig likvidation eller fusion av bolaget eller på annat sätt minska andelen av rösterna i holdingbolag utan regeringens medgivande, undantaget fusion med dotterföretag med vilande verksamhet.

Avslutningsvis ska upplysas om att Riksrevisionen får utse en eller flera revisorer att delta i revisionen tillsammans med bolagets övriga revisorer.

LTU Holding instämmer delvis i förslaget. LTU Holding tycker det är viktigt att holdingbolaget får ett samhällsuppdrag vilket också utredningen föreslår. Vi tycker också det är viktigt att ett lärosäte tar hand om både kommersiellt och icke-kommersiellt nyttiggörande, däremot förstår vi inte hur det ska kombineras med den skrivning som föreslås läggas in i högskoleförordningen kring nyttiggörande på affärsmässig grund och instämmer därför inte i delförslaget. LTU Holding anser att det skapar en otydlighet kring vilka idéer ett holdingbolag ska ta sig an och att det borde vara en fråga för det förvaltande lärosätet och dess holdingbolag.

LTU Holding instämmer inte i förslag kring riksrevisionens deltagande i holdingbolagets revision. Detta för att riksrevisionen redan i dag har en indirekt möjlighet till detta i och med att de deltar i revision av det förvaltande lärosätets revision i samband med årsredovisning.

Avsnitt 7

Förslag 7.2

Utredningens förslag 1: *Universitetskanslersämbetet ska följa upp högskolornas nyttiggörandearbete. Verket för innovationssystem, Vinnova, ska återkommande utvärdera högskolornas nyttiggörandearbete. Utvärderingen ska senast den 30 mars vart fjärde år ge högskolorna respektive regeringen underlag för hur nyttiggörandearbetet kan utvecklas.*

LTU Holding instämmer med förslaget kring uppföljning även om vissa detaljer i uppföljningen behöver analyseras djupare i samråd mellan holdingbolag, innovationskontor, Vinnova och UKÄ. Det är också viktigt att man, innan man följer upp, gör en definition av vilken typ av nyttiggörande som ska mätas så att inte alla typer av nyttiggörande inkluderas. Det är också bra att komplettera kvalitativa uppföljningar med kvantitativa mått, detta för att skapa en tydligare bild av vad som ska följas upp.

Utredningens förslag: *Vinnova och UKÄ bör ges i uppdrag att ta fram en mer exakt modell för hur arbetet med uppföljning och utvärdering av nyttiggörandearbetet ska genomföras och redovisa denna för regeringen.*

LTU Holding instämmer med förslaget att en mer exakt modell för uppföljning måste tas fram i enlighet med ovanstående resonemang. En sådan modell bör bestå av både kvalitativa och kvantitativa mått. I detta arbete bör både innovationskontor och holdingbolag vara involverade och det är viktigt att uppföljning och utvärdering av nyttiggörandearbetet håller ihop med det förvaltande lärosätets mål inom området.

LTU Holding instämmer också med utredaren att Vinnova är också den myndighet som lämpar sig bäst för detta.

Förslag 7.2.1

Utredningens förslag: *Utöver att ingå i det särskilda utvärderingsarbete som utredningen föreslår, ska holdingbolagens verksamhet redovisas som särskild del i den återkommande forskningspropositionen. Årsredovisningen för av högskolan förvaltat holdingbolag biläggs också högskolans egen årsredovisning.*

LTU Holding instämmer i förslaget. Det är viktigt att lyfta frågorna både i lärosätens årsredovisningar liksom i forsknings- och innovationspropositionen. Det är dock mycket viktigt att det sker en återkoppling i dessa frågor vid exempelvis myndighetsdialogen eller vid annat tillfälle.

Det måste också i så fall vara möjligt att hinna färdigställa Holdingbolagets årsredovisning samtidigt som lärosätets årsredovisning. Holdingbolagens årsredovisningar är igen beroende av att dotterbolagens årsredovisningar är klara.

Förslag 7.3.1

Utredningens förslag: *Regeringen beslutar om särskilda statliga medel för uppdrag om inrättande av innovationskontor. Beslutet ska gälla tills vidare.*

Beslutet ska särskilt beakta

- 1. Hur väl nyttiggörandearbetet 1 kap. 8 högskoleförordningen (1993:100) genomförs,*
- 2. Hur stödet till högskolor som inte har särskilt uppdrag om innovationskontor fungerat,*
- 3. Medfinansieringen till verksamheten, och*
- 4. i vilken utsträckning såväl högskolor som enskilda utbildningsanordnare som gjort en anmälan samarbetar med minst en annan aktör inom ramen för ett innovationskontorsuppdrag*

LTU holding stöder utredarens förslag om särskilda medel för innovationskontor fortsätter och föreslås öka. Att lärosätet ska medfinansieras är också bra och visar på lärosätets engagemang. Däremot ställer vi oss frågande till kravet på samarbete med en extern aktör. För ett holdingbolag men också för ett lärosäte är detta svårt, särskilt när lärosätet och holdingbolaget stöttar innovationer och forskningsresultat som spänner över ett antal olika ämnesområden. Om en extern aktör som regionen ska vara en del i detta bör det också synkroniseras med det s.k. 1:1-anslaget som går till regional utveckling i regionerna. Om inte finns det vissa tveksamheter i hur mycket en extern part är villig att engagera sig.

Förslag 7.3.2

Utredningens förslag: *Högskolor som fått särskilda medel för uppdrag om inrättande och finansiering av innovationskontor ska stödja och samarbeta med högskolor som inte fått sådana medel i enlighet med en uppdelning som regeringen beslutar*

LTU Holding anser att det är viktigt att stödet för innovation är likvärdigt över hela landet. Det är även viktigt att de lärosäten som får medel för innovationskontor även ska kunna stödja andra lärosäten. Utredaren ger ett exempel som omfattar de konstnärliga högskolorna. I vissa fall finns det stora samordningsvinster i detta men holdingbolag och innovationskontor verkar under olika förutsättningar vilket innebär att det inte alltid är enkelt att erbjuda stöd och samverka, särskilt om det geografiska avståndet är stort.

LTU Holding instämmer dock inte med förslaget att studenter ska ha rätt till innovationskontorets tjänster 2 år efter examen. LTU Holding anser att det finns bra strukturer att tillgå för de som har idéer. Om en student däremot har tagit kontakt med det akademiska innovationssystemet innan examen så är det naturligt att stödet fortsätter.

Förslag 7.3.3

Utredningens förslag: *Sådana utbildningsanordnare, som meddelats tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, kan efter anmälan till Vinnova av regeringen beviljas medel för innovationskontor. Om enskilda utbildningsanordnare tilldelas innovationskontor ska stödet villkoras med att medlen används i enlighet med beslutet, redovisning lämnas och att de i övrigt lämnar de upplysningar som Vinnova begär.*

LTU Holding har inga synpunkter.

Förslag 7.3.5

Utredningens förslag: *Högskolor som tilldelats medel för att ha innovationskontor ska i sin årsredovisning redovisa hur de medel som har tilldelats har använts för att bedriva verksamheten vid innovationskontoret. Redovisningen ska beskriva inriktningen på innovationsverksamheten, målen för denna och hur kriterierna för stödet tagits hand om i arbetet, samt om, och i så fall vilken, expert- eller specialistkompetens som har byggts upp. De högskolor som har fått uppdrag att stödja annan högskola ska ange vilken eller vilka högskolor som stöds och med vilka tjänster. Om en högskola inte har fått medel för att stödja högskolor men har påbörjat ett sådant samarbete, bör detta framgå av redovisningen.*

Utredningens förslag: *Någon sådan redovisning som sker av nyckeltal i dag i dag bör inte längre ske i årsredovisning. Redovisning kan däremot komma att ske på annat sätt.*

LTU Holding instämmer med förslaget även om kvantitativa nyckeltal till viss del behövs. Däremot behöver de revideras och kompletteras.

Förslag 7.3.6

Utredningens förslag: *Utredningen föreslår en ny finansieringsmodell för innovationskontoren, som baseras på högskolornas storlek. Anslagen ska medfinansieras med minst 10 procent av det maximala stödbeloppet, av högskolan*

LTU Holding instämmer delvis i förslaget men tycker att det är svåröverblickbart. En ny finansieringsmodell bör ta hänsyn till forskningsanslagets storlek, externa medel från företag men också andra finansörer, geografiska utmaningar med flera studieorter samt den utvärdering som Vinnova föreslås genomföra med regelbundenhet.

Utredningens förslag: *Vinnova bör få i uppdrag att utlysa medel för att mer forskning ska kunna kommersialiseras. Totalt bör ytterligare 100 miljoner kronor per år avsättas för ett utökat verifieringsstöd.*

LTU Holding instämmer i förslaget. Det är mycket positivt att utöka verifieringsmedel vilket inkluderar både VFT 1 och VFT 2. Dessa medel som är relativt små i omfattning gör mycket stor skillnad för de enskilda bolagen och idéerna och gör att de snabbare kommer ut på en marknad.

Utredningens förslag: Vinnova bör utreda möjligheten att skriva kontrakt med individer och företag, som fått statliga stöd inom ramen för innovationsstödsystemet, som förbinder dem att återbetala hela eller delar av erhållit stöd i vissa fall

LTU Holding instämmer inte i förslaget kring villkorslån. Lån är svåra att hantera, kräver mycket administration och är inte en finansieringsform som bolagen söker i någon högre grad. Innovationskontoren och holdingbolagen jobbar i tidiga faser med stor osäkerhet för idébäraren. Ett erbjudande om villkorslån kan i ett sådant läge vara mer ett hinder för idébäraren som då upplever att riskerna blir större.

Förslag 7.4

Utredningens förslag: Regeringen ska besluta om medel för utökade innovationsuppdrag till två eller flera högskolor i samverkan. Anslag för det utökade tematiska innovationsuppdraget ska uppgå till 25–100 miljoner kronor per år.

LTU Holding instämmer i förslaget och tycker det är ett mycket bra förslag eftersom det ger holdingbolaget möjligheter att ta ansvar för utveckling av det akademiska systemet inom ett visst område. LTU holding som verkar i huvudsak i ett län med ett lärosäte ser dock att det kan bli svårt att hitta denna samverkan. Det är bra att huvudprincipen är att stödet ska ges till högskolor som samverkar. Däremot bör det finnas en medvetenhet att det finns geografiska avstånd vilket gör samverkan svår även om det tematiskt finns stora möjligheter till samverkan.

LTU Holding ser att detta kan vara en svårighet även för andra holdingbolag som inte befinner sig i befolkningstäta områden. LTU Holding ser därför att det kan finnas en risk att dessa utökade innovationsuppdrag enbart hamnar i dessa områden och anser att det är viktigt att geografisk spridning uppnås och att det sprids på fler lärosäten hellre än färre.

Avsnitt 8

Förslag 8.1.1

Utredningens förslag: Högskolorna ges i uppdrag att ta fram högskolespecifika strategier för hantering av immateriella tillgångar.

LTU holding instämmer i att det är viktigt att det finns högskolespecifika strategier men vill poängtera att utan en justering av lärarundantaget är det svårt att nå ut bland forskare och lärare. Det finns i dagsläget få tillfällen då det överhuvudtaget blir en fråga för lärosätet och holdingbolaget att hantera immateriella tillgång. Det absolut största problemet holdingbolaget har, är att få kännedom om att det finns resultat som kan vara av vikt för lärosätet eller Sverige. Ett förslag som skulle kunna lösa detta är en s.k. anmälningsplikt som tidigare har diskuterats. Den analys som utredningen gör kring lärarundantaget är förståelig men LTU Holding anser ändå att det är av yttersta vikt att man hanterar och initierar en utredning kring lärarundantaget där även frågan om en eventuell anmälningsplikt skulle kunna hanteras.

Förslag 8.1.3

Utredningens förslag: Arbetsgivarverket förslås ges ett uppdrag att tillsammans med högskolorna och arbetstagarorganisationerna bedriva ett långsiktigt arbete för att öka forskares, doktoranders och andra anställda vid högskolornas kunskap om immaterialrättsliga frågor. Ett samarbete bör ske med Sveriges förenade studentkårer.

LTU Holding hänvisar till förvaltande lärosäte LTU och deras yttrande i denna fråga.

Förslag 8.1.4

Utredningens förslag: Inom det särskilda bolag (Finansieringsbolaget – se avsnitt 9.3) som föreslås inrättas av högskolorna i landet, finns statsstödsrättslig kompetens, liksom immaterialrättslig sådan. Stöd till högskolornas uppbyggnad av immaterialrättslig kompetens ges därutöver av Patent- och registreringsverket. De strategier för immateriella rättigheter högskolorna tar fram visar hur högskolorna kommer säkerställa att immaterialrättsliga frågor hanteras på bästa sätt.

LTU holding instämmer med förslaget och anser att detta är en av styrkorna i ett gemensamt bolag. Det säkerställer också lärosätenas förmåga att följa alla regler och riktlinjer som åläggs holdingbolagen likt andra statligt ägda bolag.

Förslag 8.2

Utredningens förslag: Ett nationellt centrum för entreprenörskap inrättas, som ges uppdraget att höja kunskapen om entreprenörskap vid svenska högskolor. Det nationella centret ska utlysas i konkurrens av Vinnova och måste delas mellan minst en högskola och en extern aktör.

LTU Holding instämmer inte i förslaget. Att höja kompetensen kring och intresse för entreprenörskap är viktigt men det bör göras i samverkan med det akademiska innovationssystemet och hanteras lokalt på varje lärosäte.

Utredningens förslag. Det nationella centret för entreprenörskap driver och utvecklar entreprenörsskapsutbildningar i Sverige och ansvarar för att samtliga studenter på master- och forskarnivå erbjuds dessa.

LTU Holding instämmer inte i förslaget.

Förslag 8.3

Utredningens bedömning: Ett stort nyttiggörande av resultat från forskningsverksamhet sker om anställda vid högskolor även arbetar i annan del av offentlig sektor eller det privata näringslivet delar av sitt liv. Det finns olika hinder mot att så ska ske i högre grad än i dag.

Utredningens förslag: Arbetsgivarverket förslås få i uppdrag att tillsammans med Vetenskapsrådet kartlägga hinder för ökad rörlighet mellan akademi och näringsliv och övrig offentlig sektor, ur ett arbetsrättsligt perspektiv och lämna förslag till åtgärder för att öka rörligheten.

LTU Holding hänvisar till förvaltande lärosäte LTU och deras yttrande i denna fråga.

Förslag 8.4

Utredningens förslag: Vinnova ges i uppdrag att tillsammans med UKÄ, Vetenskapsrådet, näringslivsorganisationer, samt Sveriges kommuner och regioner, kartlägga olika hinder för ökat nyttiggörande av resultat från forsknings- och annan verksamhet vid högskolorna. Vinnova ska baserat på detta lämna förslag på åtgärder till regeringen.

LTU Holding tillstyrker förslaget och tar gärna en roll i detta tillsammans med LTU och annat lärosäte och holdingbolag som exempelvis Linköpings universitet och LiU Holding.

Bedömning 8.5.1

Utredningens bedömning: Forskningsråden fyller en viktig funktion för ett ökat nyttiggörande av resultat från forskningsverksamhet vid högskolorna. Genom att stärka nyttiggörandet genom dem kan kulturförändringar vid högskolan ske och fler möjliga innovationer komma till stånd.

LTU Holding hänvisar till förvaltande lärosäte LTU och deras yttrande i denna fråga.

Förslag 8.5.2

Utredningens förslag 1: Forskningsråden ges i uppdrag att i samarbete med KK-stiftelsen, Stiftelsen för strategisk forskning och Stiftelsen för miljöstrategisk forskning utveckla modeller för hur högskolornas förmåga att driva nyttiggörande i forskningsprojekt och vid högskolorna kan öka.

LTU Holding tillstyrker förslaget och tar gärna en roll i detta tillsammans med LTU annat lärosäte och holdingbolag som exempelvis Linköpings universitet och LiU Holding.

Utredningens förslag 2: Råden ges i uppdrag att samarbeta med Vinnova i arbetet med det nya förfarandet för utvärdering av nyttiggörande.

LTU Holding hänvisar till förvaltande lärosäte LTU och deras yttrande i denna fråga.

Utredningens förslag: Regeringen bör vid förordnande av ledamöter i styrelser eller motsvarande för forskningsråden och stiftelserna tillse att det bland dessa ledamöter finns särskild kompetens inom nyttiggörande av resultat från forskning och annan verksamhet vid högskolorna.

LTU Holding instämmer delvis i förslaget men tycker att det även ska inkludera bedömargrupper och sakkunniggrupper. Det är också viktigt att man med denna kompetens menar företagare som varit forskare eller personer och funktioner från stödsystemet som har varit med och stöttat idéer till en marknad.

Avsnitt 9

Förslag 9.1.2

Utredningens förslag 1: Regeringen bemyndigas att använda anslagsmedel till att finansiera holdingbolagens verksamhet och bilda holdingbolag där sådana saknas.

LTU Holding instämmer i förslaget.

Utredningens förslag 2: Ansökningar om att få holdingbolag från Mälardalens högskola och Kungl. Musikhögskolan skrivs av efter att riksdagen beslutat om det nya bemyndigandet.

LTU Holding har inga synpunkter.

Utredningens förslag: Regeringen bemyndigas att använda donationsmedel till att finansiera holdingbolagens nyttiggörandearbete.

LTU Holding instämmer i förslaget.

Förslag 9.1.3

Utredningens förslag: Det belopp som riksdagen föreslås bemyndiga regeringen och i förlängningen högskolorna att tillföra holdingbolagen, bör anpassas efter storleken på högskolornas totala anslag.

- Högskolor med anslag upp till 500 miljoner kronor bemyndigas att tillföra fem miljoner kronor per år.
- Högskolor med anslag 500 miljoner kronor till två miljarder kronor bemyndigas att tillföra 25 miljoner kronor per år.
- Högskolor med anslag på över två miljarder kronor bemyndigas att tillföra 50 miljoner kronor per år.

LTU Holding har inga synpunkter utan hänvisar till förvaltande lärosäte LTU.

LTU Holding vill dock framhålla att det är bra att det finns möjligheter att tillföra medel med bemyndiganden. Det skapar en större frihet för det förvaltande lärosätet att aktivt agera.

Förslag 9.1.4

Utredningens förslag: Bemyndigande ska gälla i fyra år. Förnyat bemyndigande ska ske en gång per mandatperiod i anslutning till den föreslagna samlade redovisning till riksdagen i forskningspropositionen.

LTU Holding har inga synpunkter.

Förslag 9.2.1

Utredningens förslag: Holdingbolagens verksamhet är i huvudsak av allmännyttigt slag. Holdingbolagens verksamhet bör tydliggöras och kopplas till högskolornas av utredningen föreslagna nya nyttiggörandepdrag i 1 kap. 2 § högskolelagen (1992:1434).

Utredningens förslag: Holdingbolagen ska bidra till att nyttiggörande av såväl forskningsresultat som andra kunskaper tillkomna vid högskolan sker. Det ska ske på affärsmässiga grunder. Detta ska vara ett av riksdagen fastställt samhällsuppdrag och förenas med uppdragsmål beslutade av högskolans styrelse, som bolagsstämman föreslås fastställa.

LTU Holding instämmer i förslaget. Det är bra att holdingbolagen får ett samhällsuppdrag. Det är däremot otydligt hur ett sådan samhällsuppdrag går ihop med ett uppdrag att verka på affärsmässiga villkor förutom för investeringsverksamheten som alltid bör drivas på affärsmässiga villkor.

Förslag 9.2.2

Utredningens bedömning: Högskolorna behöver ha verktyg för sitt kommersiella nyttiggörandearbete. Holdingbolaget är ett av dessa. Holdingbolagets verksamhet ska liksom i dag bedrivas på affärsmässiga grunder.

Utredningens förslag: Riksdagen beslutar att samhällsuppdraget ska kompletteras med ett ekonomiskt mål för verksamheten, som säkerställer att verksamheten bedrivs på affärsmässiga grunder och bidrar till att uppfylla holdingbolagets samhällsuppdrag. Regeringen bör i sin tur i de nya anvisningarna för bolagen uppdra åt de förvaltande högskolornas styrelser att tillse att bolagen beslutar mer detaljerade ekonomiska mål.

LTU Holding instämmer i förslaget. Det är bra att holdingbolagen får ett samhällsuppdrag. Det är däremot otydligt hur ett sådan samhällsuppdrag går ihop med ett uppdrag att verka på affärsmässiga villkor förutom för investeringsverksamheten som alltid bör drivas på affärsmässiga villkor.

Förslag 9.2.4

Utredningens förslag 1: Anställd vid den förvaltande högskolan ska inte få vara ordförande eller vice ordförande i holdingbolagets styrelse.

LTU Holding har inga synpunkter på förslaget.

Utredningens förslag 2: Regeringskansliet bör kontinuerligt erbjuda nya ledamöter i holdingbolagens styrelseutbildningar om rollen som ledamot i statligt bolagsstyrelse.

LTU Holding instämmer i förslaget.

Utredningens förslag: Regeringen uppdrar, efter riksdagens godkännande, åt de 18 statliga högskolor som nu förvaltar holdingbolag att bilda ett gemensamt bolag (Finansieringsbolaget) som tillhandahåller gemensamma stödfunktioner, upprättar gemensam redovisning av holdingbolagens samlade verksamhet och underlag till Regeringskansliet. Bolaget ska också ansvara för beslut om finansiering för så kallade projektbolag. Ett aktieägaravtal upprättas mellan högskolor med holdingbolag där varje högskola har en röst och som närmare reglerar gemensamma ägarfrågor. De högskolor som bildar nya holdingbolag ska därefter bli medlemmar i konsortiet. Vid ägarsamråd bestäms gemensamma ägarfrågor. Regeringen utser en ledamot av bolagets (Finansieringsbolagets) styrelse.

Utredningens förslag 1: Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder som krävs för att bilda Finansieringsbolaget.

Utredningens förslag 2: De högskolor som förvaltar holdingbolag ges i uppdrag att, genom beslut på bolagsstämma i respektive holdingbolag, tillse att holdingbolagen förvärvar andel i Finansieringsbolaget samt ingår aktieägaravtal gällande Finansieringsbolaget.

Utredningens förslag 3: En eller två högskolor i samarbete ges i uppdrag att samordna arbetet med konsortiet och aktieägaravtalet och att åt konsortiet bilda Finansieringsbolaget.

Utredningens förslag 1: Vart fjärde år sammanställs, i samråd med Vinnova, av Finansieringsbolaget ett underlag till forskningspropositionen utvisande verksamheten och det ekonomiska resultatet i samtliga holdingbolag. Av underlaget framgår hur verksamheten i holdingbolagen bidragit till att nå av riksdagen uppsatta mål för politikområdet. Underlaget blir sedan en del i forskningspropositionen. Årsredovisning för Finansieringsbolaget tillställs bolagets ägare genom aktieägaravtalet.

Utredningens förslag 2: Holdingbolagen redovisar i årsredovisning hur bolagen nått sitt samhällsuppdrag baserat på de uppdragsmål och ekonomiska mål som fastställts, samt samtliga nya finansiella åtaganden som skett i bolaget för att bedriva verksamhet i andra aktiebolag, ekonomiska föreningar eller motsvarande. Detta redovisas även av högskolan årligen vidare till regeringen.

Utredningens förslag 3: Företrädare för regeringen (Utbildningsdepartementet) har årligen möte med företrädare för Finansieringsbolaget där detta redovisar utvecklingen av verksamheten i bolaget och i holdingbolagen. Redovisningen tjänar som underlag för eventuella beslut under pågående fyraårsperiod. Vinnova och UKÄ erbjuds att delta vid mötena.

Utredningens förslag: Finansieringsbolaget får i uppdrag att ansvara för alla investeringar i så kallade projektbolag för idéer från studenter och forskare. Dagens holdingbolag får förmedla tillgång till investeringsmedel av Finansieringsbolaget.

LTU Holding instämmer i förslaget men detaljer kring ett sådant bolag bör diskuteras närmare. Det är mycket bra med gemensamma stödfunktioner och lärande men beslut kring investeringar i projektbolag där det finns en regional medfinansiering måste även fortsättningsvis hanteras regionalt eftersom det annars finns en risk att finansieringen försvinner. Det är också mycket viktigt att engagemanget behålls i lärosätenas holdingbolag. En modell som passar detta är möjlig att ta fram i dialog med samtliga holdingbolag och FUHS.

LTU Holding med stöd från LTU är villiga att tillsammans med ett annat lärosätes holdingbolag, som exempelvis LIU Holding, ta på sig att leda i enlighet med utredarens förslag : *En eller två högskolor i samarbete ges i uppdrag att samordna arbetet med konsortiet och aktieägaravtalet och att åt konsortiet bilda Finansieringsbolaget.*

Förslag 9.3.3

Utredningens förslag: Staten bör som ägare inte begränsa holdingbolag vid högskolors förvärv av aktier, andelar i ekonomiska föreningar eller andra associationer beloppsmässigt.

LTU Holding har inga särskilda synpunkter på förslaget.

Förslag 9.3.5

Utredningens förslag: Finansieringsbolaget bör ges i uppdrag, genom dess ägare, att utreda former för hur en nationell process för licensiering av immateriella rättigheter sprungna ur högskolors verksamhet ska kunna bildas.

LTU Holding instämmer med förslaget. Det behövs nationell samling kring frågor som rör licensiering av immateriella rättigheter eftersom ett enskilt holdingbolag har svårt att sätta egna former på en process som kanske skiljer sig från andra holdingbolag.

Förslag 9.3.6

Utredningens förslag: Avgränsningen att holdingbolagen inte får bedriva sådan verksamhet som ingår i högskolornas grundläggande verksamhet, förtydligas.

LTU Holding instämmer med förslaget och tycker tydlighet är bra. Däremot finns det anledning att ytterligare analysera frågan kring uppdraget om uppdragsutbildning. LTU Holding förstår resonemanget som utredaren har kring ansvar för uppdragsutbildning men frågan är komplex och måste analyseras ytterligare. En samstämmig hantering av uppdragsutbildning är önskvärt.